# דִי וויִנטֶער נֶעכְט

חיזוק און עֵצות ווי אַזוי אויסצונוצן ריכטיג די ווינטער נעכט,
און דורך דעם שפירן אַן אינערלעכע זיסע געשמאַקע טעם אין לעבן.

## נָאלְדענע נֶעכְט

דער הַיילִיגער צַדִיק רַבִּי פִּנְחָס קָאריצֶער זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ פְלֶעגט רופֿן די ווינטער נעכט: די גָאלְדענע נעכט, ווייל מען קען אין די ווינטער נעכט זיך זייער דערנענטערן צום אייבערשטן, מען קען זייער מצליח זיין אין עבודת השם, גיין שְׁלָאפֿן פְּרי און אויפשטיין פְּרי לְערנען און דאוונען, וואס דאס איז די עכטע גאלד; ווייל מען נעמט נישט מיט אויך יענע ווועלט קיין גאלד און זילבער, "אֶלָא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד" (אבות ו, ט), נאר די תורה וואס מען הָאט גענעלערנט און די מצוות וואס מען הָאט אַרויסגעכאפט בְּזֶה הָעוֹלָם; עַל כֵּן לִיבֶּער בְּרודֶער, זֶע אויסצונוצן די ווינטער נעכט מיט לערנען תורה, מאך זיך אַ סֵדֶר צו גיין שְׁלָאפֿן פְּרי, אַזוי ווועסטו קענען אויפשטיין פַּארטאגס לְערנען די הַיילִיגע תורה, און אויב דיר איז גרינגער אויפצובלייבן און לערנען בַיינאכט - זְאלְסטו טון וואס עס אַרבעט זיך אויס בַּיי דיר, דער עיקר זְאלְסטו אויסנוצן די צייט, ווייל בַּיי איינעם אַרבעט זיך בעסער אויס, צו גיין שְׁלָאפֿן פְּרי און אויפשטיין פְּרי, און אַ צַוויישטער, אַז עֶר שְׁטייט אויף גָאר פְּרי - הָאט עֶר נָאכדֶעם קאפ ווי אַ גַאנצע טאג, בַּיי אים אַרבעט נישט די ווועג, איז בעסער בַּיי אים אויפצובלייבן בַיינאכט און לְערנען די הַיילִיגע תורה.

אויך בַּיי אַלע אַנדערע זאכן אין עבודת השם טאר מען נישט זוכן נָאכצומאכן אַ צַוויישטן, און מען טאר זיך נישט צעבּרעכן פון אַ צַוויישטן, און אַז מען זעט אַ חבר איז זייער מצליח אין עבודת השם, עֶר שְׁטייט אויף גָאר פְּרי דינען דעם אייבערשטן, און מען פְּרובירט דאס אויך צו טון, און ווען מען זעט אַז מען קען דאס נישט נָאכמאכן - טאר מען נישט ווערן צעבּרָאכן דערפון, מען דַארף דינען דעם אייבערשטן ווי עס איז שַׁייך פַּאר אים, ווייל יעדער איד הָאט זיין ווועג און זיין נקודה ווי אַזוי עֶר דינט דעם אייבערשטן, וואס אַ צַוויישטער קען נישט טון, ווייל יעדער מענטש איז אַ וועלט פַּאר זיך, איז נישט מעגליך נָאכצומאכן אַנדערע, בַּיי אייגעם שיינט צו דַאוונען מער שְׁטייט און בַּיי אַ צַוויישטן שיינט מער צו דַאוונען בזרירות; אַזוי אויך ווען עס קומט צו לימוד התורה, אייגעם ציט מער צו לערנען בקיאות, און אייגעם ציט מער צו לערנען בְּעיון; אַזוי אויך אין די חֲלָקים פון די תורה, אייגער הָאט אַ געפיל אין לערנען גמרא, אייגער הָאט מער געפיל אין לערנען שולחן ערוך און ספרי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁובוֹת, און אַ דרישטער הָאט גָאר מער געפיל אין לערנען אגדה.

לִיבֶּער בְּרודֶער, הַארציגער חבר, ווען דו ווילסט זיך אויפפרישן אין עבודת השם זְאלְסטו געדענקען אַז מען קען נישט קוקן אויף אַנדערע, זוכן נָאכמאכן אַנדערע, מען דַארף קוקן אויף זיך און נישט קוקן אויף אַ צַוויישטן, נישט ווערן צעפאלן אַז מען קען נישט טון ווי דעם צַוויישטן, ווייל דער הַיילִיגער רַבִּי זָאגט (לקוטי מוהר"ן חלק א, סימן לד), יֶעדֶער מענטש הָאט אין זיך אַ נְקודָה ווָאס אַ צַוויישטער הָאט נישט; אַזוי ווי די הַיילִיגע חֲכָמִים דערציילן (תענית כא:), אין די צייטן פון אַבַּיי און רָבָא איז געווען אַ דָאקטער ווָאס הָאט גענעהייסן אַבָּא אומנא, עֶר פלעגט באקומען יעדן טאג אַ בַּת קול, אַ גרוס פון הימל; אַבַּיי פלעגט באקומען נָאר איין מאל אַ ווָאך אַ גרוס פון הימל, און רָבָא הָאט באקומען דעם בַּת קול נָאר איין מאל אַ יָאר, עֶרֶב יום כיפור, און אַבַּיי הָאט געהאט חלישות הדעת דערפון, הָאט מען אים געזאגט פון הימל: "דו קענסט נישט טון ווָאס עֶר טוט"; זעט מען אַז יֶעדֶער איד הָאט זיין ווועג ווי אַזוי עֶר דינט דעם אייבערשטן, און דער אייבערשטער הָאט אַ נַחַת רוחַ פון אים, און אַזוי פלעגט דער הַיילִיגער צַדִיק רַבִּי ר' זושא זכותו יָגֵן עָלֵינוּ זָאגן: "ווען איך ווועל קומען בַּיים בֵּית דִין שֶׁל מַעְלָה ווועט מען מיך נישט פארהאלטן פַּארוָואס איך הָאב נישט געדינט דעם אייבערשטן אַזוי ווי מַיין בְּרודֶער דער צַדִיק רַבִּי ר' אֱלִימֶלֶךְ זכותו יָגֵן עָלֵינוּ, מען ווועט מיך פָּארהַאלטן אויף ווָאס איך הָאב נישט געדינט אַזוי שטארק

דָּעם אֵייבֶּערשְׁטֶן וּוי אִיךְ זוּשָׁא וָואלְט גֶעקֶענְט דִּינֶען דָּעם אֵייבֶּערשְׁטֶן״.

דֶּעריבֶּער זָאלְסְטוּ נִישְׁט וֶוערְן צֶעבְּרָאכְן אַז דוּ קֶענְסְט נִישְׁט מַאכְן וָואס דַיינֶע חֲבֵרִים מַאכְן, דוּ קוּק וָואס אַרְבֶּעט זִיךְ אוֹיס בַּיי דִיר, אוּן אַז דוּ קֶענְסְט לֶערְנֶען בַּיינַאכְט - זָאלְסְטוּ זִיךְ מַאכְן אַ סֵדֶר צוּ לֶערְנֶען בַּיינַאכְט, דֶּער עִיקָּר זָאלְסְטוּ אוֹיסְנִיצְן דִּי צַייט.

## בְּלַייב אִין שְׁטוּב

אִיךְ בֶּעט דִיר זֶייעֶר, גֶיי נִישְׁט בַּיינַאכְט פַארְבְּרֶענְגֶען מִיט חֲבֵרִים; דַאוֶוען מַעֲרִיב, גֶיי אַהֵיים, אוּן נִיץ אוֹיס דִּי וּוינְטֶער נֶעכְט מִיט לֶערְנֶען דִּי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, זוּךְ נִישְׁט פְּלֶעצֶער וואוּ צוּ גֶיין, בְּלַייב אִין שְׁטוּב; וַויל אַז מֶען לֶערְנְט אִין שְׁטוּב - וֶוערְט דִּי שְׁטוּב אֲנְגֶעפִּילְט מִיט חַיּוּת, דִּי גַאנְצֶע שְׁטוּב לֶעבְּט אוֹיף. אַזוֹי וּוי דִּי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (עֵירוּבִין יח:): ״כָּל בַּיִת שֶׁנִּשְׁמָעִין בּוֹ דִּבְרֵי תוֹרָה בַּלַּיְלָה״, אִין אַ שְׁטוּב וָואס מֶען הֶערְט דָּארְט לֶערְנֶען תּוֹרָה בַּיינַאכְט, ״שׁוּב אֵינוֹ נֶחֱרָב״, וֶוערְט נִישְׁט חָרוּב; וַויל דִּי שָׁלוֹם בַּיִת וֶוערְט גוּט, דִּי פְּרוֹי זָעט אַז אִיר מַאן לֶערְנְט תּוֹרָה, דִּי קִינְדֶער זָעעֶן זֶייעֶר טַאטָע לֶערְנֶען תּוֹרָה; דִּי וֶועלְט פּוּן דִּי הוֹיז זָאגְן עֲדוּת: ׳דָּא וואוֹינְט אַן עֶרְלִיכֶער אִיד׳, ׳דָּא לֶערְנְט מֶען תּוֹרָה׳, אַזוֹי וּוי דִּי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (תַּעֲנִית יא.): ״בֵּיתוֹ שֶׁל אָדָם מְעִידִים בּוֹ״, דִּי וֶועלְט פּוּנְעם שְׁטוּב זָאגְן עֲדוּת וָואס עֶס טוּט זִיךְ אִין שְׁטוּב; דִּי דַאךְ שְׁרַייט אַרוֹיס וָואס דָּא טוּט זִיךְ, אַזוֹי וּוי עֶס שְׁטַייט אִין פָּסוּק (חֲבַקּוּק ב, יא): ״כִּי אֶבֶן מִקִּיר תִּזְעָק, וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה״, דִּי קִינְדֶער זָואקְסְן אוֹיף מִיט אַ טַאטָע וָואס לֶערְנְט, דֶּער מַאן וֶוערְט חָשׁוּב בַּיי זַיין וַוייב, אוּן אַלֶעס טוֹישְׁט זִיךְ צוּם גוּטְן.

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, הַארְצִיגֶער חָבֶר, דָּאס גֶיין מִיט חֲבֵרִים אִין שְׁווִיץ אֶדֶער אִין אַנְדֶערָע פְּלֶעצֶער - וֶועט נִישְׁט אָנְפִּילְן דִּי לֵיידִיגְקֵייט וָואס דוּ שְׁפִּירְסְט בַּיי זִיךְ, אוּן אַז דוּ וֶועסְט פָּארְן מִיט חֲבֵרִים דָּא אוּן דָּארְט וְכוּ׳ - וֶועט דִיר דָּאס נִישְׁט זָאט מַאכְן, אֶפְשָׁר בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה וֶועסְטוּ זִיךְ שְׁפִּירְן גוּט, אָבֶּער וֶועט עֶס וֶועט אַרִיבֶּער גֶיין אַ טָאג - וֶועסְטוּ וַוייטֶער שְׁפִּירְן אוּמְצוּפְרִידְן, דוּ וֶועסְט שְׁפִּירְן וּוי אַ לֵיידִיגְקֵייט נֶעמְט דִיךְ אַרוּם, מֶען שְׁפִּירְט וּוי עֶפֶּעס פֶּעלְט, דָּאס אִיז אַז עֶס פֶּעלְט לֶערְנֶען תּוֹרָה, אוּן עֶס פֶּעלְט דִּי דְּבֵיקוּת צוּם אֵייבֶּערשְׁטֶן, אוּן דָּאס אִיז וָואס מֶען זָעט מֶענְטְשֶׁן טוּען אַלֶע סָארְט זָאכְן; מֶען מַאכְט מְסִיבּוֹת מִיט חֲבֵרִים אוּן מֶען פָּארְט אַוועק אוֹיף שַׁבָּתִים אוּן יָמִים טוֹבִים, וַויל מֶען הָאט אִינְעַרְלִיכֶע יסוֹרִים, מֶען אִיז נִישְׁט פְּרַיילִיךְ אוּן מֶען שְׁפִּירְט וּוי מֶען אִיז נִישְׁט צוּפְרִידֶן, מֶען טְרַאכְט אֶפְשָׁר וֶועט מֶען דָּארְט זַיין פְּרַיילִיךְ, אֶפְשָׁר אַז מֶען וֶועט דָּאס טוּן וֶועט מֶען שְׁפִּירְן זָאט, אָבֶּער זָאט וֶועט מֶען נָאר דוּרְךְ לֶערְנֶען דִּי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה אוּן דוּרְךְ הִתְקָרְבוּת לְצַדִּיקִים, אַזוֹי וּוי מוֹהַרַנ״תְ פְּלֶעגְט זָאגְן: ״דִּי וֶועלְט אִיז נִישְׁט אוּן מֶען קֶען עֶס נִישְׁט בַּאקוּמֶען, תּוֹרָה וּתְפִילָה אִיז יָא אוּן מֶען קֶען עֶס בַּאקוּמֶען״.

בְּלַייב אִין שְׁטוּב מִיט דַיין מִשְׁפָּחָה, אִינְוֶועסְטִיר בַּיי דַיין מִשְׁפָּחָה, אִין דַיין וַוייב, אִין דַיינֶע קִינְדֶער; אַ רַחֲמָנוּת אוֹיף דִּי וָואס לוֹיפְן טָאג אוּן נַאכְט צוּ חֲבֵרִים, אוּן שְׁפֶּעטֶער דֶּערְזָעט מֶען זִיךְ אַז מֶען הָאט נִישְׁט קֵיין חֲבֵרִים, מֶען אִיז אַיינֶער אַלֵיין, מֶען וֶועלְט אַזוֹי אַנְטוֹישְׁט פּוּן זִיךְ אַלַיינְס אַז מֶען אִיז נָאכְגֶעלָאפְן טָאג אוּן נַאכְט חֲבֵרִים, אוּן הַיינְט קוּקְן זֵיי נִישְׁט אוֹיפְן מֶענְטְש, אוּן מֶען הָאט אוֹיךְ נִישְׁט דִי מִשְׁפָּחָה; וַויל דִּי וַוייב אוּן דִּי קִינְדֶער וֶועלְן זֵיי זָעעֶן אַז דֶּער טַאטָע, דֶּער מַאן, אִיז נִישְׁט אִין שְׁטוּב - דֶּערְוַוייטֶערְן זֵיי זִיךְ אוֹיךְ פּוּן אִים, מֶען בְּלַייבְּט עֶלְנְד, אַיינֶער אַלֵיין; אָבֶּער דֶּער וָואס הָאט שֵׂכֶל אוּן הֶערְט אוֹיס דִּי עֵצוֹת פּוּן צַדִּיקִים וָואס לֶערְנֶען אוּנְז צוּ בְּלַייבְּן אִין שְׁטוּב, פַּארְבְּרֶענְגֶען אִין שְׁטוּב אוּן אִינְוֶועסְטִירְן אִין שְׁטוּב - וֶועט עֶר הָאבְּן אַ שַׁיינֶע עֶלְטֶער, דִּי וַוייב אוּן דִּי קִינְדֶער טוֹען אִים מְכַבֵּד זַיין אוּן מֶען לָאזְט אִים נִישְׁט זַיין אַלַיין, מֶען בְּלַייבְּט מִיט אִים אַלֶע טָעג אוּן אַלֶע יָארְן מִיט גְרוֹיס כָּבוֹד.

## זִיךְ הֵיילְן

הַייְנְטִיגֶע טָעג זֶענֶען מֶענְטְשֶׁן פַּארְנוּמֶען אַז מֶען דַארְף זִיךְ הֵיילְן, מֶען דַארְף הֵיילְן דֶּעם נֶפֶשׁ, מֶען דַארְף הֵיילְן וָואס מֶען אִיז אַרִיבֶּער אִין דִּי פַּארְגַאנְגֶענְהֵייט, אִין דִּי יוּגְנְט, עֶס קוּמֶען אַרוֹיס אַלֶע סָארְט הֵיילוּנְגֶען, יֶעדֶער מוּמְחֶה הָאט אַ וֶועג וָואס עֶר אִיז זִיכֶער אַז מִיט דֶּעם וֶועט מֶען גֶעהֵיילְט; זָאלְסְטוּ אֲבֶּער וויסְן אַז דִּי אֵיינְצִיגְסְטֶע וֶועג וּוי אַזוֹי מֶען קֶען הֵיילְן דִּי נֶפֶשׁ פּוּנְעם אִיד אוּן וֶועלְן בֶּאֱמֶת אוֹיסְגֶעהֵיילְט - אִיז דּוּרְךְ לֶערְנֶען דִּי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה; אַזוֹי וּוי מֶען זָאגְט בַּיים דַאוֶוענֶען (שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה): ״וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ... וְשַׂמֵּח נַפְשֵׁינוּ...״, דּוּרְךְ לֶערְנֶען תּוֹרָה וֶועלְט מֶען אוֹיסְגֶעהֵיילְט; אֲפִילּוּ אַיינֶער וָואס לִיגְט אִין אַ בִּיטֶערְנִישׁ, עֶס אִיז אִים טוּנְקֶל אוּן פִּינְסְטֶער, עֶר שְׁפִּירְט נִישְׁט קֵיין טַעַם אִין לֶעבֶּן, עֶס אִיז אִים אַזוֹי בִּיטֶער, עֶר שְׁפִּירְט וּוי עֶר וָואלְט עֶנְדֶערְש גֶעוָואלְט זַיין אִין בֵּית הַחַיִּים מִיט דִּי נִפְטָרִים; אוֹיב וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה יֶעדֶן טָאג - וֶועט עֶר אִיבֶּערְגֶעדֶרַייט וֶועלְן

פּוּן אֵיין עֶק בִּיזְן אַנְדֶערְן עֶק, עֶר וָועט וָוערְן אַ לֶעבֶּעדִיגֶער מֶענְטְש, עֶר וָועט שְׁפִּירְן אַ זִיסְקֵייט אִין זַיין לֶעבְּן. אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (סַנְהֶדְרִין כד.) אוֹיפְן פְּסוּק (אֵיכָה ג, ו): ״בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם, ״זֶה תַּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל״; מֶען דַארְף פַארְשְׁטֵיין, וִוי אַזוֹי קֶען מֶען זָאגְן אוֹיף דִי הֵיילִיגֶע גְמָרָא אַז דָאס אִיז אַ טוּנְקֶעלֶע זַאךְ, אַ טוֹיטֶע זַאךְ? זָאגְט מוֹהַרָא״שׁ זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, אַז דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים וַוייזְן אַ וָועג פַאר אַ מֶענְטְש וָואס זָאגְט: ״עֶס אִיז מִיר פִּינְסְטֶער״, ״עֶס אִיז מִיר טוּנְקֶל״, ״אִיךְ שְׁפִּיר זִיךְ וִוי אַ טוֹיטֶער מֶענְטְש״, ״עֶס גֶייט אַרִיבֶּער אוֹיף מִיר שְׁוֶוערֶע בִּיטֶערֶע נִסְיוֹנוֹת, עֶס אִיז מַמָּש בַּיי מִיר מְקוּמִים גֶעוָואוְרן דָער פְּסוּק: ׳בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם״, זָאגְט מֶען אִים: ״זֶה תַּלְמוּדָהּ שֶׁל בָּבֶל״, נֶעם אַ גְמָרָא ׳תַּלְמוּד בַּבְלִי׳ אוּן הֵייבְ אָן לֶערְנֶען - וָועט דִיר לִיכְטִיג וָועְרְן, אוּן דוּ וָועסְט וָועְרְן צוּרִיק לֶעבֶּעדִיג, וַויֵיל אַז מֶען לֶערְנְט תּוֹרָה - בַּאקוּמְט מֶען אַ רוּחַ חַיִים, אַ לֶעבֶּעדִיגֶע גֶייסְט, אוּן דָאס אִיז דִי סוֹד וָואס צַדִיקִים זֶענֶען שְׁטֶענְדִיג לֶעבֶּעדִיג אוּן פְּרֵייליךְ, וַויֵיל זֵיי לֶערְנֶען זֵייעֶר אַסַאךְ תּוֹרָה, זֵיי זֶענֶען דָבוּק צוּ דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, דָאס בְּרֶענְגְט אַרַיין אִין זֵיי אַזָא פְּרִישְׁקֵייט אוּן אַזָא לֶעבֶּעדִיגְקֵייט, מֶען זֶעט אוֹיךְ זֵיי שְׁטֶענְדִיג אַ שַׁיין אוֹיפְן פָּנִים, אוּן אוֹיךְ אוּנְז פָּשׁוּט׳ע מֶענְטְשֶׁן, אוֹיב מִיר וָועלְן לֶערְנֶען תּוֹרָה - וָועלְן מִיר בַּאקוּמֶען אַ רוּחַ חַיִים, אַ לֶעבֶּעדִיגֶע גֶייסְט; מֶען הֵייבְט אָן שְׁפִּירְן אַ טַעַם אִין לֶעבְּן, אוּן דָער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן חֵלֶק א סִימָן ח, אוֹת ב), אַז דָאס אִיז דִי גְרוּנְט פַאר דֶעם וָואס עֶס גֶייט אוֹיף אִים אַרִיבֶּער שְׁוֶוערֶע בִּיטֶערֶע פַיין, אוּן קֶען זִיךְ נִישְׁט קָאנְצֶענְטְרִירְן צוּ פַארְשְׁטֵיין אוּן גֶעדֶענְקֶען דָאס לֶערְנֶען, זָאגְט דָער רֶבִּי עֶר זָאל זִיךְ נִישְׁט מְיַיאֵשׁ זַיין פּוּן לֶערְנֶען תּוֹרָה, עֶר זָאל לֶערְנֶען תּוֹרָה דּוּרְךְ גִירְסָא, דּוּרְךְ זָאגְן דִי וָועְרְטֶער, אוּן בְּמֶשֶׁךְ הַזְמַן וָועט עֶר וָועְרְן אוֹיסְגֶעהֵיילְט אוּן אָנְהֵייבְּן צוּ פַארְשְׁטֵיין דָאס לֶערְנֶען.

עַל כֵּן זָאלְסְטוּ נֶעמֶען אַ מִשְׁנַיוֹת אוּן אַ גְמָרָא אוּן זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען כָּךְ וְכָךְ, קוּק נִישְׁט אוֹיף דֶעם אוֹיב דוּ פַארְשְׁטֵייסְט, אוּן קוּק נִישְׁט אוֹיף דֶעם אַז דוּ הָאסְט נִישְׁט קֵיין טַעַם וְכוּ׳, דוּ פָּאלְג דִי צַדִיקִים, טוּ דִי עֵצוֹת וָואס זֵיי זָאגְן - וָועסְטוּ זֶען אַז עֶס וָועט נִישְׁט נֶעמֶען לַאנְג אוּן דוּ וָועסְט צוּרִיק בַּאקוּמֶען דַיין טַעַם צוּ לֶעבְּן, דוּ וָועסְט שְׁפִּירְן אַ זִיסְקֵייט, עֶס וָועט דִיר וָועְרְן לִיכְטִיג אִין לֶעבְּן; אוֹיךְ וָועסְטוּ זוֹכֶה זַיין צוּ בַּאקוּמֶען אַ קָלָארֶע לוֹיטֶערֶע אֱמוּנָה, דוּ וָועסְט אָנְהֵייבְּן שְׁפִּירְן דֶעם אֱייבֶּערְשְׁטְן; וַויֵיל דּוּרְךְ לֶערְנֶען תּוֹרָה וָועְרְט מֶען כְּבְיָכוֹל אֱיינְס מִיטְן אֱייבֶּערְשְׁטְן, דוּ וָועסְט שְׁפִּירְן וִוי דֶער אֱייבֶּערְשְׁטֶער אִיז מִיט דִיר, בַּיי דִיר אוּן נֶעבְּן דִיר, אוּן דָאס וָועט דִיר פַארְגְרִינְגֶערְן דָאס דַאוָועֶנֶען צוּם אֱייבֶּערְשְׁטְן, דוּ וָועסְט אָנְהֵייבְּן שְׁפִּירְן אַ טַעַם וָועְן דוּ דַאוָועְנְסְט, וַויֵיל דִי סִיבָּה פַארְוָואס עֶס אִיז אַזוֹי שְׁוֶוער פַאר מֶענְטְשֶׁן דָאס דַאוָועֶנֶען אִיז וַויֵיל דִי אֱמוּנָה אִיז אָפְגֶעשְׁוואכְט, וָואלְט מֶען גֶעגְלֵייבְט אַז דֶער אֱייבֶּערְשְׁטֶער גֶעפִינְט זִיךְ נֶעבְּן דֶעם מֶענְטְש - וָואלְט מֶען גֶעדַאוועְנְט אוּן גֶעבֶּעטְן דֶעם אֱייבֶּערְשְׁטְן אַלֶעס וָואס מֶען דַארְף (לִקּוּטֵי מוֹהַר״ן חֵלֶק א סִימָן סב, אוֹת ב), אוּן דּוּרְךְ לֶערְנֶען תּוֹרָה וָועְרְט צוּרִיק שְׁטַארְק דִי אֱמוּנָה.

## א ריינֶע שְׁטוּב

בְּרֶענְג נִישְׁט אַרַיין אִין שְׁטוּב אַ קָאמְפִּיוּטֶער, טֶעלֶעפָאן אוּן דָאס גְלַייכְן, אוּן אַז דוּ דַארְפְסְט הָאבְּן דִי זַאכְן פַאר דַיין אַרְבֶּעט - זָאלְסְטוּ דָאס הַאלְטְן אִין אָפִּיס, אוּן נִישְׁט אַהֵיים בְּרֶענְגֶען.

הַאלְט דַיין שְׁטוּב רֵיין, הַאלְט דַיין שְׁטוּב הֵיילִיג אוּן עֶרְלִיךְ, אוּן אֲפִילּוּ דוּ טַראכְסְט אַז דוּ קֶענְסְט זִיךְ אַכְטוּנְג גֶעבְּן פּוּן שְׁלֶעכְטְס, דוּ וַוייסְט וִוי אַזוֹי דָאס צוּ נִיצְן נָאר אוֹיף גוּטָע זַאכְן, אוּן דוּ לֵייגְסְט אַרוֹיף אַ פִּילְטֶער - דַארְפְסְטוּ וִויסְן אַז דַיין וַוייב אוּן קִינְדֶער קֶענֶען פּוּן דֶעם גֶעשֶׁעדִיגְט וָועְרְן, יוּנְגֶע קִינְדֶער וַוייסְן וִוי אַזוֹי אוֹיסְצוּשְׁפִּילְן דִי פִּילְטֶער אוּן אָנְקוּמֶען צוּ דִי עֶרְגְסְטֶע זַאכְן הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ, אוּן וִויסְן זָאלְסְטוּ, אַסַאךְ אִינְגֶעלַייט אוּן בָּחוּרִים טַעֲנֶה״ן: ״וָואס זָאלְן מִיר טוּן אַז מִיר זֶענֶען אַרַיינְגֶעפַאלְן אִין קוּקְן

עֲבֵירוֹת וֶוען מִיר זֶענֶען גֶעוֶוען יוּנג אוֹיף אוּנזֶער טַאטֶע׳ס טֶעלֶעפָאן, אוּן הַיינְט דַארְפָן מִיר זִיךְ אַזוֹי מוּטְשָׁעִן, עֶס אִיז אוּנְז בֵּיטֶער, מִיר דַארְפָן זִיךְ רַייסְן צוּ זַיין עֶרְלִיךְ״; דֶער טַאטֶע אוּן דִי מַאמֶע וֶוייסְן נִישְׁט, זֵיי מֵיינֶען אַז אַלֶעס אִיז גוּט אוּן אַלֶעס אִיז פֵיין, זֵיי טָרַאכְטְן: ׳עֶס אִיז נִישְׁט אַזוֹי גֶעפֶערְלִיךְ וִוי דִי רַבָּנִים מַאכְן דָאס, מֶען קֶען זַיין אָפְּגֶעהִיטְן וְכוּ״, בִּשְׁעַת וֶוען זֵייעֶרע קִינְדֶער מוּטְשָׁעִן זִיךְ מִיט שְׁוֶוערֶע נְסְיוֹנוֹת, מִיט נְסְיוֹנוֹת אִין קְדוּשָׁה אוּן מִיט נְסְיוֹנוֹת אִין אֱמוּנָה; טַייעֶרע בָּחוּרִים, טַייעֶרע אִינְגֶעלַייט פַיינִיגְן זִיךְ מִיט סְפֵיקוֹת אוּן קַשְׁיוֹת הַשֵׁם יִרַחֵם, פוּן הָאבְן פּוֹגֶם גֶעוֶוען מִיט דִי אוֹיגְן, מִיט קוּקְן דָאס עֶרְגְסְטֶע רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוּן דָאס טוּט אָפְּשְׁוֶואכְן דִי הַיילִיגֶע אֱמוּנָה, וַויל וֶוען מֶען קוּקְט עֲבֵירוֹת - וֶוערְט אָפְּגֶעשְׁוֶואכְט דִי אֱמוּנָה, מֶען הַיבְּט אָן הָאבְן קַשְׁיוֹת אוּן סְפֵיקוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן. אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטַייט (תְּהִלִּים פט, כט): ״לְעוֹלָם אֶשְׁמֹר לוֹ חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ״, זָאגְט אוֹיךְ דֶער הַיילִיגֶער רֶבִּי (לִקּוּטֵי מוֹהֲר״ן חֵלֶק א סִימָן לא, אוֹת ג): ״שֶׁאֵין קִיּוּם אֱמוּנָה״, מֶען קֶען נִישְׁט הָאבְן אַ קְלָארֶע לוֹיטֶערֶע אֱמוּנָה, נָאר אַז מֶען אִיז אָפְּגֶעהִיטְן פוּן עֲבֵירוֹת, מֶען אִיז הַיילִיג; אוּן אַז מֶען קוּקְט עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן הַייבְּט זִיךְ אָן קַשְׁיוֹת אוּן סְפֵיקוֹת, אוּן דָאס אִיז גוֹרֵם שֶׁרֶעקְלִיכֶע יִסּוּרִים.

עַל כֵּן לִיבֶּער בְּרוּדֶער, הַארְצִיגֶער חַבֶר, בְּרֶענְג נִישְׁט אַהֵיים דִי נִישְׁט גוּטֶע זַאכְן, אוּן נִיץ אוֹיס דִי וִוינְטֶער נֶעכְט מִיט לֶערְנֶען דִי הַיילִיגֶע תּוֹרָה; מַאךְ זִיךְ אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען יֶעדֶן טָאג תּוֹרָה, אַבִּיסֶל חוּמָש, אַבִּיסֶל מִשְׁנַיוֹת, גְּמָרָא אוּן אַזוֹי וַוייטֶער, אוּן וִויסְן זָאלְסְטוּ, אוֹיךְ דֶער מֶענְטְש וָואס אִיז נֶעבֶּענְךְ אִין אַ טִיפֶּע בְּלָאטֶע, עֶר הָאט גֶעטוּן אַסַאךְ עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוֹיךְ פַאר אִים אִיז דָא אַ וֶועג צוּרִיק צוּ קוּמֶען צוּם אַייבֶּערְשְׁטְן; אוֹיב וֶועט עֶר תְּשׁוּבָה טוּן, עֶר וֶועט אָפְּלָאזְן דִי שְׁלֶעכְטֶע זַאכְן אוּן עֶר וֶועט חֲרָטָה הָאבְן אוֹיף וָואס עֶר הָאט גֶעטוּן - אִיז אִים דֶער אַייבֶּערְשְׁטֶער מוֹחֵל אוּן נֶעמְט אִים צוּרִיק מִיט גְרוֹיס לִיבְּשַׁאפְט.

אָבֶּער מֶען דַארְף וִויסְן אַז אַיינְמָאל מֶען אִיז אַרַיינְגֶעפַאלְן אִין קוּקְן עֲבֵירוֹת, אִין טוּן עֲבֵירוֹת, אָפִילוּ וֶועט מֶען טוּט תְּשׁוּבָה - שְׁפִּירְט מֶען כְּסֵדֶר וִוי עֶס זִיצְט צוּרִיק צוּ גַיין צוּ יֶענֶע צַייטְן אוּן צוּ יֶענֶע מַעֲשִׂים, מֶען הַאלְט זִיךְ אִין אַיין וַואקְלֶען אַהֶער אוּן אַהִין, אַיין מִינוּט וִויל מֶען זַיין גוּט אוּן אַיין מִינוּט שְׁפִּירְט מֶען וִוי מֶען וִויל צוּרִיק לוֹיפְן צוּ דִי צַייטְן; דַארְף מֶען וִויסְן אַז עֶס אִיז אוֹיךְ דָא אַן עֵצָה פַאר דֶעם, דֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָר״ן, סִימָן יט): ״שֶׁאֲפִילוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הָרְחוֹקִים מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, שֶׁנִּלְכְּדוּ בִּמְצוּדָה רָעָה, עַד שֶׁרְגִילִין בַּעֲבֵרוֹת חַס וְשָׁלוֹם רַחֲמָנָא לִצְלָן״, אֲפִילוּ אַ מֶענְטְש וָואס אִיז זַייעֶר וַוייט פוּן קְדוּשָׁה - עֶר טוּט עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן, ״אַף עַל פִּי כֵן, הַכֹּחַ שֶׁל הַתּוֹרָה גָּדוֹל כָּל כָּךְ, עַד שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁרְגִילִין בָּהֶם חַס וְשָׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֹק קָבוּעַ וְחִיּוּב חָזָק לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, בְּוַדַּאי יִזְכּוּ לָצֵאת מִמְּצוּדָתָם הָרָעָה עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד״; אוֹיב וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען יֶעדֶן טָאג כָּךְ וְכָךְ, וֶועט עֶר סוֹף כָּל סוֹף אַרוֹיסְגֶיין פוּן זַיין בְּלָאטֶע, וַוייל דִי כֹּחַ פוּן תּוֹרָה אִיז אַזוֹי גְרוֹיס אַז עֶס נֶעמְט אַרוֹיס דֶעם מֶענְטְש פוּן זַיין שְׁלֶעכְטְס.

עַל כֵּן מַיין לִיבֶּער בְּרוּדֶער, מַיין הַארְצִיגֶער חַבֶר, אַז דוּ וִוילְסְט זִיךְ דֶערְנֶענְטֶערְן צוּם אֱייבֶּערְשְׁטְן, דוּ וִוילְסְט שׁוֹין מֶער נִישְׁט צוּרִיק גֶיין צוּ דִי אַלְטֶע נִישְׁט גוּטֶע מַעֲשִׂים - זָאלְסְטוּ זִיךְ מַאכְן אַ שִׁיעוּר אִין לֶערְנֶען מִשְׁנַיוֹת, מַה טוֹב וּמַה נָּעִים אַז דוּ וֶועסְט יֶעדֶן טָאג לֶערְנֶען אַכְצֶן פְּרָקִים מִשְׁנַיוֹת בִּגְירְסָא - מִיט זָאגְן דִי וֶועכְטֶער; וַוייל מוֹהֲרָא״ש זִכּוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט אַ קַבָּלָה פוּן אַלְטֶע בְּרֶסְלֶבְ׳ע חֲסִידִים פוּן פְּרִיעֶרְדִיגֶן דוֹר, אוֹיךְ דֶעם וָואס דֶער הַיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (פְּרִיעֶר דֶערמַאנְט): ״אֲפִילוּ אַ מֶענְטְש וָואס אִיז אַרַיינְגֶעפַאלְן אִין עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוֹיב וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען יֶעדֶן טָאג כָּךְ וְכָךְ, יִהְיֶ׳ אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶ׳, וֶועט אִים דִי תּוֹרָה אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן דִי בְּלָאטֶע אוּן עֶר וֶועט וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן אַן עֶרְלִיכֶער אִיד״, אַז דָאס גֶייט אַרוֹיף אוֹיף ״אַכְצֶן פְּרָקִים מִשְׁנַיוֹת״; אַז אֲפִילוּ אַ מֶענְטְש וָואס אִיז נֶעבֶּענְךְ אַרַאפְּגֶעפַאלְן אִין דִי בְּלָאטֶע, אִין דִי בִּיטֶערֶע עֲבֵירָה פוּן פג״ה רַחֲמָנָא לִצְלָן, אוֹיב וֶועט עֶר זִיךְ מַאכְן אַ קְבִיעוּת צוּ לֶערְנֶען יֶעדֶן טָאג אַכְצֶן פְּרָקִים מִשְׁנַיוֹת, וֶועט אִים דִי תּוֹרָה אַרוֹיסְנֶעמֶען פוּן זַיינֶע נִישְׁט גוּטֶע מַעֲשִׂים אוּן עֶר וֶועט וֶועט אַ גְרוֹיסֶער עֶרְלִיכֶער אִיד.

*

וואוֹיל אִיז דֶעם מֶענְטְש וָואס וֶועט טוּן דִי עֵצוֹת וָואס שְׁטַייט דָא, וֶועט עֶר זוֹכֶה זַיין צוּ הָאבְן גְּאוֶלֶדֶענֶע וִוינְטֶער נֶעכְט, עֶר וֶועט זוֹכֶה זַיין צוּ בַּאקוּמֶען אַ רוּחַ חַיִּים אוּן זַיין דָּבוּק צוּם אֱייבֶּערְשְׁטְן אוּן וֶועלְט אַ גְרוֹיסֶער צַדִּיק.

***

נדפס לעילוי נשמת הרה״ח רבי שלמה ברוך בן אברהם ז״ל